

Výzkumný ústav
lesního hospodářství
a myslivosti, v. v. i.

TISKOVÁ ZPRÁVA

Mapování významných domácích populací buku lesního přináší cenné informace

Strnady – 19. prosince 2016 – Mapový seriál významných regionálních populací lesních dřevin pokračuje. Po smrku ztepilém a jedli bělokoré zpracovali odborníci z Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i., genetickou charakterizaci důležitých potomstev buku lesního v České republice. Výsledky projektu Národní agentury pro zemědělský výzkum, který je zaměřen ještě na smrk ztepilý, borovici lesní, dub zimní a dub letní, lze považovat za jeden z prvních příspěvků k získání znalostí tohoto charakteru.

Při sestavování map řešitelé vycházeli ze seznamu genových základů jako součásti webové aplikace ERMA 2 (<http://www.uhul.cz/nase-cinnost/reprodukcnim-materielem-lesnich-drevin/erma>) a z oblastních plánů rozvoje lesů – OPRL (<http://www.uhul.cz/nase-cinnost/oblastni-plany-rozvoje-lesu>). Dalším zdrojem informací bylo dotazníkové šetření (2013–2015), v rámci něhož výzkumníci oslovili všechny lesní správy a lesní závody LČR, s. p., a další významní vlastníky a správce lesních majetků (VLS, s. p., obecní a velké soukromé majetky, školní lesní podniky ap.).

První mapa zobrazuje lokality platně vyhlášených genových základů pro buk lesní. Na druhé mapě je znázorněna poloha lokalit s významnějším výskytem buku lesního v národních parcích, národních přírodních rezervacích (NPR), přírodních rezervacích (PR), národních přírodních památkách (NPP) a přírodních památkách (PP).

Genová základna Pohorská Ves, foto J. Čáp

V tabulkách jsou shromážděny údaje o významných výskytech buku lesního na území ČR, které mají potenciálně přírodě bližší charakter a mohly by být proto zajímavé z pohledu genetického výzkumu. První tabulka zahrnuje seznam platných genových základů podle údajů ERMA 2. Tabulka 2 ukazuje významnější výskyty buku v národních parcích, NPR, PR, NPP a PP. Tabulka 3 pak obsahuje seznam významných regionálních populací.

Základní genetické charakteristiky populací buku lesního získané pomocí analýz DNA jsou v ČR zatím k dispozici **ze třinácti lokalit**. Dané populace reprezentují poměrně dobře přirozené rozšíření buku lesního na našem území. Cílem výzkumu bylo pomocí analýz DNA získat genetické charakteristiky vybraných populací a ověřit především úroveň jejich genetické diverzity (různorodosti) a vzájemné genetické vzdálenosti.

Jak je patrné z map, představují zpracované populace buku pouhý zlomek z celkového počtu regionálně či lokálně významných populací této

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

dřeviny. „Z hodnocení genetické charakterizace analyzovaných populací lze konstatovat, že byly u všech zaznamenány vyšší hodnoty diverzity. Hodnoty diferenciacce mezi populacemi se výrazně liší od nuly a ukazují tak na významné strukturování populací buku lesního v ČR. Genetické vzdálenosti sledovaných populací většinou neodpovídaly geografickým vzdálenostem,“ uvádějí autoři studie.

Předloženou mapu bude možné využít např. při sledování změn stavu diverzity našich lesů v souvislosti s působením biotických i abiotických činitelů na lesní ekosystémy. Výsledky lze využít i jako jeden ze vstupních údajů pro aktualizace oblastních plánů rozvoje lesů zpracovávaných ÚHÚL Brandýs nad Labem.

Buk lesní je na našem území významnou dřevinou, jejíž přirozené zastoupení před začátkem výraznějších antropogenních vlivů dosahovalo 40,2 %. Aktuálně buk dosahuje s 207 595 ha redukované plochy pouze

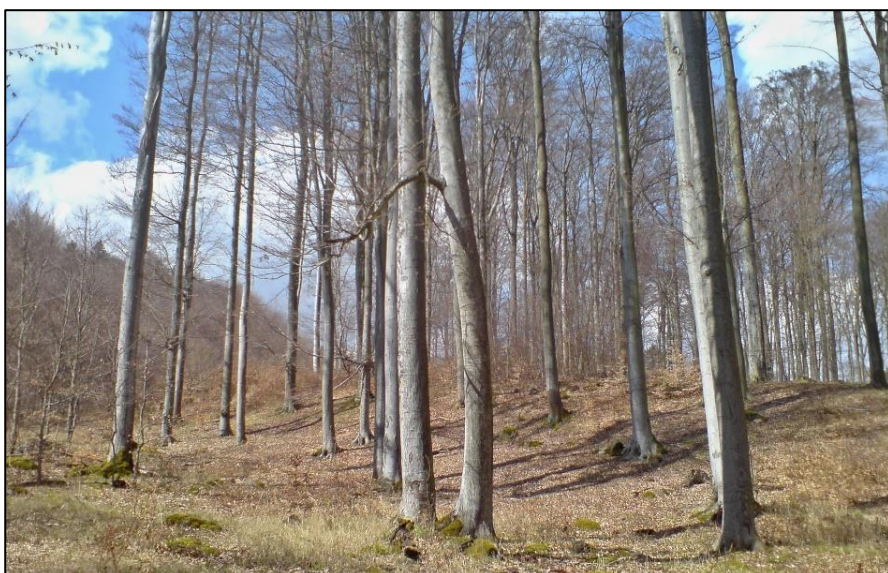

Genová základna Cimburk, Buchlovice, foto J. Čáp

8,0 %. Do budoucna se však uvažuje, že by měl jeho podíl v ČR dosáhnout 18,0 % (Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství 2015). Jedním z příspěvků k záchraně této dřeviny je i vyhlášení chráněných území různých kategorií a genových základů. Těchto specificky lesnických objektů zaměřených na zachování především autochtonních genetických zdrojů buku však v poslední době ubylo. Ještě v roce 2006 jich bylo platně vyhlášeno 107, k 15. 9. 2016 však již aplikace ERMA 2 evidovala pouze 66 genových základů buku lesního. Změnu v tomto nepříznivém trendu by mělo představovat

vyhlášení Národního programu ochrany a reprodukce genofondu lesních dřevin na období 2014–2018, na který budou v dalších obdobích postupně navazovat další etapy. Hlavním cílem Národního programu je zachovat a reprodukovat genofond lesních dřevin jako součást národního bohatství pro budoucí generace.

Certifikovaná metodika „Genetická charakterizace významných regionálních populací buku lesního v České republice“ je ke stažení zde: http://www.vulhm.cz/sites/files/Informatika/LP_4_2016.pdf

*Kontakt na autorský kolektiv:
Ing. Martin Fulín a kol.,
e-mail: fulin@vulhm.cz
Výzkumný ústav lesního
hospodářství a myslivosti, v. v. i.
Strnady 136, 252 02 Jíloviště*

*Genová základna Jevany –
Voděradské bučiny, foto J. Čáp*